

TOBIAS HÜBINETTE

OM ATT VARA FORSKARE OCH AKTIVIST

I många länder är det sedan länge accepterat att både vara antirasistisk forskare och antirasistisk aktivist. I svenska sammanhang är detta inte lika enkelt och det kan också leda till konsekvenser för den som väljer att vara det.

I USA finns en position som kallas *the scholar-activist* och som delvis kan jämföras med Frankrikes *l'intellectuel public* vad gäller samhällelig acceptans och akademisk respekt. I båda fallen handlar det om akademiker som engagerar sig i samhället genom att debattera aktuella frågor och i många fall också organiserar sig och deltar i politisk aktivism.

De antirasistiska forskaraktivisterna förknippas i USA med ämnet *ethnic studies*, det vill säga undervisning och forskning om minoriteterna i landet, som motsvarar svensk Imer-forskning – forskning om internationell migration och etniska relationer, som från början hette invandringsforskning. Det finns dock en avgörande skillnad mellan de båda fälten, nämligen att det förstnämnda växte fram inom en social rörelse bland minoriteterna själva medan det sistnämnda är ett resultat av

statlig migrations- och integrationspolitik. Uppkomsten av *ethnic studies* kan bättre jämföras med framväxten av den svenska genusforskningen, som bars upp av en lärar- och forskarkår som numera dominerades av kvinnor till skillnad från Imer-forskningen som redan från början dominerades av infödda svenskar. Denna skillnad har betytt att postkolonial forskning och kritiska ras- och vithetsstudier aldrig har institutionaliserats inom den svenska högskolevärlden till skillnad från i många andra länder.

Vad gäller de antirasistiska forskaraktivisterna i Sverige är många av dem sedan 2006 organiserade i föreningen Antirasistiska akademien. Jag är själv en av dem och har en bakgrund som antifascist och ett yrkesliv inom media med nazism och rasism som huvudämnen. Sedan doktorerade jag i Koreaforskning vid Stockholms universitet och började forska om frågor som rör Asien och

adoption utifrån ett antirasistiskt perspektiv. Det är den svenska Asien- och adoptionsforskningen som min berättelse kretsar kring, och som vittnar om svårigheten att vara antirasistisk forskare och aktivist i dagens Sverige.

Under min tid som doktorand vid Institutionen för orientaliska språk kritiserade jag den svenska Asienforskningen, en disciplin där flertalet forskare är vita och inte själva asiater, för att vara kolonialt färgad och drev en kampanj för att få institutionen att byta namn utifrån en postkolonial kritik. Jag intervenerade även inom den svenska adoptionsforskningen, där jag förespråkade en postkolonial, feministisk ansats inom ett fält där de flesta forskarna är adoptivföräldrar och få är adopterade. Detta ledde till att universitetet

uppvaktades av ett flertal Asien- och adoptionsrelaterade forskare från Sverige och andra länder. De menade att mina texter kränkte vita svenskar som forskar om Asien, vita män som lever med asiatiska kvinnor och vita västerlänningar som adopterar icke-vita barn. Min dåvarande hemsida stängdes ned på universitetets begäran, dess chefsjurist granskade om mina texter kunde vara hets mot folkgrupp och jag beordrades att sluta delta i offentliga debatter. Efter disputationen har jag successivt lämnat Asien- och adoptionsfrågorna bakom mig och profilerat mig inom svensk kritisk ras- och vithetsforskning.

Försöken att få mig att sluta verka i offentligheten har dock fortsatt. År 2007 kontrakterade en grupp adoptions- och Korearelaterade personer en kriminell aktör med denna avsikt för att utföra ett brandattentat mot institutionen och vidare skulle jag våldtas och misshandlas. Två inhyrda torpeder besökte även Mångkulturellt centrum innan rättegången och en mindre byggnad brändes ner på centret. Det hela slutade lyckligtvis med att jag frikändes från detta.

Så vad kan man då lära av denna historia? För att återknyta till inledningen, så innebär min erfarenhet att jag har lärt mig att möjligheten att vara en antirasistisk forskare och aktivist är mycket kringskuren i Sverige. Samt att den som är det får räkna med sådant som övervakning och yttrandeförbud, uthängning och utfrysning, avsked och arbetslöshet och även hot och våld. Det är min övertygelse att all den kraft som många personer inom och utom akademien har ägnat åt att tysta och stoppa mig handlar om en stark ovilja att tillåta att antirasistiska röster och perspektiv uttrycks i den svenska offentligheten.

Svårigheten att vara antirasistisk forskare och antirasistisk aktivist i Sverige bottenar även i en modernistisk och positivistisk syn på forskarrollen såsom varande en objektiv och neutral position som producerar opolitiska och vetenskapliga

kunskaper och sanningar. Detta instrumentella sätt att se på forskningens roll i samhället har även drabbat genusforskningen som regelbundet anklagas för att vara partisk och politisk. På senare tid har flera antirasistiska lärare och forskare vid olika högskolor i Sverige hamnat i blåsväder på olika sätt där aggressiva kursutvärderingar och omfattande nät-hat har ingått. Enskilda högskolelärare har till och med tvingats polisanmäla vissa studenter med hängtt ut dem på internet för att vara "politiskt korrekta". Andra exempel är hur en Axess-skrivare citerade interna mejl tagna ur sitt sammanhang från Antirasistiska akademins listserver i en artikel på Expressens kultursida våren 2008 och särskilt namngav och pekade ut ett antal antirasistiska forskare med utländsk bakgrund för att vara "extremister". Ett färskt fall, också det från liberalt håll, är den osignerade ledare i Dagens Nyheter som i våras kommenterade Arenas kritiska temanummer om invandrarbegreppet (nr 2/2011), där en av artikelförfattarna namngavs och påstods vara en onyanserad forskare. Allt detta är ett tydligt uttryck för en vilja att disciplinera antirasistiska forskare som verkar i offentligheten och helt enkelt skrämna dessa till tystnad.

En mur av vithet, för att tala med Sara Ahmed, försvårar därmed möjligheten att inom akademien och i offentligheten föra en diskussion om vita privilegier. Ett nätverk av individer och grupper med makt och resurser mobiliseras för att stoppa detta och för att skydda sina egna hegemoniska positioner och sanningsanspråk, sina egna självpatagna koloniala projekt och även sina egna självupplevda rättigheter till den lycka och njutning som vithetens fortsatta hegemoni innebär. «

TOBIAS HÜBINETTE är forskare vid Mångkulturellt centrum och lärare vid SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA i Huddinge.

De menade att mina texter kränkte vita svenskar som forskar om Asien, vita män som lever med asiatiska kvinnor och vita västerlänningar som adopterar icke-vita barn.
